

Feiten en fabels over 'bekwaam is bevoegd'

BIG en Wkkgz

Fabel

De Wet BIG is bepalend voor de inzet van bevoegde en bekwaame zorgverleners in de zorg.

Feit

De Wet BIG reguleert inderdaad de opleiding en bevoegdheden voor bepaalde zorgverleners. Voor zorgverleners waar de Wet BIG niets voor regelt, biedt de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz) een aanknopingspunt. Volgens de Wkkgz is de zorgaanbieder/werkgever verantwoordelijk voor de inzet van deskundige en bekwaame zorgverleners. Een werkgever faciliteert zorgverleners door continue bij- en nascholing, zodat zij bekwaam blijven en inzetbaar zijn.

Fabel

Een verzorgende IG mag meer dan een gewone verzorgende.

Feit

De opleiding Verzorgende IG is een beschermde opleidingstitel in de Wet BIG. Dat wil zeggen dat de zorgverlener een opleiding Verzorgende IG heeft gevolgd en daarom ook de titel mag voeren. Is men verzorgende en heeft men aanvullende scholing of een praktijkopleiding gevolgd, dan kan men in de praktijk bevoegd en bekwaam zijn op het gelijke niveau van een Verzorgende IG.

Fabel

Met een diploma en een geldige BIG-registratie is een verpleegkundige "aantoonbaar" bevoegd en bekwaam om aan de slag te gaan.

Feit

Een diploma of BIG-registratie biedt geen garanties voor de inzet van een bekwaame zorgverlener. Door te werken en handelingen te verrichten in de praktijk, behoudt of verwerft een zorgverlener bekwaamheid voor bepaalde verrichtingen. Welke handelingen gevraagd worden van zorgverleners hangt af van de cliëntenpopulatie en de context waarin wordt gewerkt. Het aantoonbaar maken van bekwaamheid kent twee kanten:

1. voor de individuele zorgverlener wordt bekwaamheid aantoonbaar in de praktijk door het volgen van structurele bij- en nascholing met een toets. Dit kan bevestigd worden met een bekwaamheidsverklaring of de werkgever legt dit vast in een Leer Management Systeem (LMS) of een applicatie, waarin de laatste toetsing is vermeld. Zo is inzichtelijk wie voor welke vaardigheid bekwaam is.
2. de werkgever kan met dit actuele overzicht, voor zowel BIG- als niet-BIG geregistreerde zorgverleners, aantoonbaar maken welke zorgverlener bekwaam is in welke handeling. Een centrale, transparante bekwaamheidsregistratie is belangrijk in de verantwoording aan de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ)

Inzet niveau 3

Fabel

Een verzorgende niveau 3 mag geen voorbehouden handelingen verrichten bij een cliënt.

Feit

Ja dit mag wel, mits de medewerker aantoonbaar de juiste kennis en ervaring heeft om de handeling zorgvuldig uit te voeren. De werkgever legt de bekwaamheid van deze medewerker vast en geeft bijvoorbeeld een bekwaamheidsverklaring. Voorafgaande moet er wel een opdracht door een arts of verpleegkundig specialist zijn gegeven. De werkgever maakt afspraken over toezicht en tussenkomst door een arts of verpleegkundig specialist, indien dit eventueel nodig is bij de uitvoering.

Inzet niveau 2

Fabel

De functie van helpende mag alleen uitgevoerd worden met een diploma op niveau Helpende 2.

Feit

Een volledig diploma is niet nodig om een helpende in te zetten voor de zorg. Door aan de slag te gaan in de praktijk wordt de helpende opgeleid op de werkvloer in het ondersteunen van de cliënt. Bijvoorbeeld eerst in de ondersteuning bij de huishoudelijke zorg om vervolgens dit steeds meer uit te breiden met taken als ADL of hulp bij het eten, waardoor de helpende breder kan worden ingezet. De werkgever regelt per taak de benodigde begeleiding en scholing. Hiervoor is niet een aparte toets nodig.

Fabel

Een helpende mag geen bloedsuiker meten en insuline injecteren met de pen.

Feit

Dit is wel toegestaan mits de helpende een bijscholing heeft gehad over het werken volgens het protocol voor de handelingen. Belangrijk daarbij is dat de kennis bij de helpende aanwezig is over de verschillende vormen van diabetes en dat de helpende veranderingen bij de cliënt kan signaleren en daarnaar handelen.

Fabel

Een helpende mag geen medicijnen verstrekken.

Feit

In de praktijk worden ook helpenden bijgeschoold in het verstrekken van medicijnen. De werkgever is hiervoor verantwoordelijk in het kader van goede zorg en faciliteert de medewerkers in de scholing. Dit houdt in dat medewerkers zaken kunnen leren via adequate scholing waarin theorie, praktische vaardigheden, observatie en signalering is opgenomen. Zie hiervoor [de Veilige principes in de medicatieketen](#).

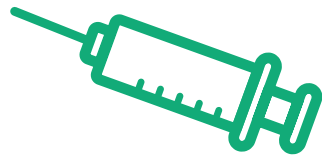
Vorbehouden handelingen

Fabel

Als werkgever moet ik mijn medewerkers scholen en toetsen in alle voorbehouden handelingen.

Feit

Medewerkers scholen in voorbehouden handelingen die niet voorkomen bij cliënten heeft geen zin, want ze blijven niet vaardig in de praktijk en daardoor niet bekwaam.

Fabel

In de KICK-protocollen is het deskundigheidsniveau vastgelegd welke zorgverlener een bepaalde handeling mag verrichten.

Feit

De protocollen schrijven geen deskundigheidsniveau voor. Het is aan de zorgorganisatie zelf om het deskundigheidsniveau te bepalen, gebruik te maken van de protocollen en zorgverleners bekwaam te houden voor de uitvoering.

Fabel

Een zorgverlener kan verplicht worden een voorbehouden handeling uit te voeren bij een cliënt.

Feit

Een zorgverlener kan niet verplicht worden om een voorbehouden handeling uit te voeren als deze zich niet bekwaam voelt. In dat geval geeft de zorgverlener de opdracht terug aan de arts of valt terug op de verantwoordelijke in het team, zodat een bekwame collega de handeling kan uitvoeren.

Uitvoeringsverzoeken

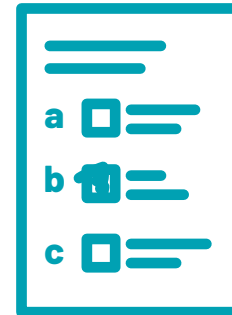
Fabel

De opdrachtverstrekking voor een voorbehouden handeling door een arts moet schriftelijk gebeuren.

Feit

De Wet BIG schrijft niets voor op welke wijze een opdracht tot het uitvoeren van een voorbehouden handeling moet worden verstrekt. Dit is vormvrij. De opdracht dient wel zorgvuldig te gebeuren en mag ook telefonisch of digitaal. Zie: Herziene Handleiding voorbehouden handelingen in de (wijk)verpleging en verzorging (2019).

Intercollegiale toetsing

Fabel

In de praktijk vindt intercollegiale toetsing plaats voor het uitvoeren van voorbehouden handelingen. Eén keer in de drie jaar moet de toets worden afgenomen.

Feit

Er is geen wettelijke verplichting over de frequentie van toetsing vastgelegd. Iedere zorgorganisatie bepaalt in haar eigen beleid wat de frequentie is. Zo is het mogelijk voor bepaalde handelingen jaarlijks te toetsen of om de twee jaar.